

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

11/2022

Vodná záchranná služba

Vypracovala: RNDr. Katarína Kubišová,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová,
riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

12. apríla 2022

Anotácia:

Analýza porovnáva právny základ a fungovanie vodnej záchranej služby vo vybraných európskych štátoch. Zvlášť sa skúmalo napríklad právne vymedzenie miest (vodných plôch, kúpalísk) s povinnou prevádzkou vodnej záchranej služby, či je takáto služba viazaná na organizovanie určitých vodných športov a aktivít na/pri vode, aká je definícia vodnej záchranej služby, princípy jej fungovania a financovania. Okrem toho sme skúmali aj právnu úpravu pozície plavčíka v sledovaných štátoch.

Kľúčové slová:

vodná záchranná služba, miesta na kúpanie, záchranná služba, vodné záchranárstvo, prvá pomoc, plavčík

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Súhrnná tabuľka	5
3. Situácia v Slovenskej republike	7
4. Medzinárodné porovnanie v danej oblasti.....	8
4.1 Bulharsko.....	8
4.2 Česká republika	12
4.3 Maďarsko.....	13
4.4 Nemecko	15
4.5 Rakúsko.....	19
4.6 Švajčiarsko.....	21
5. Záver.....	24
6. Použité zdroje.....	26

1. Úvod

Využívanie vodných rekreačných zariadení patrí medzi najúčinnnejšie, najvhodnejšie i najobľúbenejšie spôsoby rekreácie a regenerácie síl i utuženia zdravia občanov a slúži i na vykonávanie rôznych vodných športov, najmä v letnom – dovolenkovom a prázdninovom období. Takéto využívanie vôd a vodného prostredia môže však splniť svoj účel len za predpokladu, že sa pri náležitom zabezpečení primeraných podmienok prevádzky vodných rekreačných zariadení vylúči riziko s ním spojených nebezpečenstiev a ujmy na zdraví alebo sa zníži aspoň na minimum a v prípade ich vzniku zabezpečí včasná záchrana.

Cieľom predkladaného materiálu je porovnať právny základ a fungovanie vodnej záchrannej služby (ďalej len „VZS“) vo vybraných európskych štátoch. Zaujímalo nás najmä právne vymedzenie miest (vodných plôch, kúpalísk) s povinnou prevádzkou VZS, či je takáto služba viazaná na organizovanie určitých vodných športov a aktivít na/pri vode, aká je definícia VZS, princípy jej fungovania a financovanie VZS. Okrem toho sme skúmali aj právnu úpravu pozície plavčíka v sledovaných štátoch a požiadavky, ktorými je výkon tejto profesie podmienený.

Jedným z najdôležitejších informačných zdrojov pre vypracovanie porovnania boli odpovede jednotlivých štátov na požiadavku cez Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu ECPRD¹. Nie všetky otázky, ktoré sme zadali boli jednotlivými štátmi zodpovedané, preto porovnanie neobsahuje v jednotlivých položkách údaje za všetky sledované štáty. Odpovede štátov boli doplnené o štúdium právnych predpisov jednotlivých štátov a dostupných relevantných a hodnoverných internetových zdrojov.

¹ Požiadavka ECPRD č. 4858 Water Rescue Service. Dostupné na internete (v angličtine): <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about> [cit. 11.04.2022]. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.

2. Súhrnná tabuľka

Štát	Špeciálna právna úprava vodnej záchranej služby (VZS)	Definícia VZS v právnom predpise	Povinnosť prevádzky VZS na určitých miestach	Právna definícia podmienok na prevádzkovanie VZS	Povinnosť prevádzky VZS pri určitých vodných športoch	Financovanie VZS	Právna úprava postavenia plavčíka
Bulharsko	✓ (vyhláška)		✓	✓	✓	štátna podpora prostredníctvom Bulharského červeného kríža	✓ 17 rokov; absolvované školenia a kvalifikačné kurzy ukončené skúškou vodného záchranára; dobrý zdravotný stav
Česká republika	nie				nie	príspevky od Ministerstva vnútra ČR	vek nad 16 rokov; absolvovanie kurzu
Maďarsko	nie	nie	✓	✓	✓	štátny rozpočet + ďalšie zdroje	nie je
Nemecko	✓ iba Šlezvicko-Holštajnsko	čiastočne	✓ kúpaliská s infraštruktúrou (podrobnejšie Šlezvicko-Holštajnsko)		nie	spolkové krajiny, miestne komunity, zmluvy s poisťovňami	✓ výcvik v oblasti záchranárstva, plávania a prvej pomoci ukončený

Štát	Špeciálna právna úprava vodnej záchranej služby (VZS)	Definícia VZS v právnom predpise	Povinnosť prevádzky VZS na určitých miestach	Právna definícia podmienok na prevádzkovanie VZS	Povinnosť prevádzky VZS pri určitých vodných športoch	Financovanie VZS	Právna úprava postavenia plavčíka
							písomnou a praktickou skúškou
Rakúsko	v kompetencii spolkových krajín (príklad – Horné Rakúsko)	nie	nie		nie	členské príspevky, dary, sponzorské dary	nie je
Švajčiarsko	nie	nie				dotácie od obcí a kantónov plus členské príspevky, dary, výnosy z akcií	na federálnej úrovni nie je

Zdroj: autorka na základe citovaných zdrojov informácií.

3. Situácia v Slovenskej republike

Prevádzka, fungovanie a vybavenie vodnej záchrannej služby (materiálne, technické a personálne) v súčasnosti nie je komplexne legislatívne upravené. Danú problematiku rieši [zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#) v znení neskorších predpisov, ktorý definuje v § 19 prírodné a umelé kúpaliská. Pod **prírodným kúpaliskom** sa rozumie *vyznačená prírodná vodná plocha využívaná na kúpanie a s ňou súvisiace prevádzkové plochy a zariadenia, ktoré majú prevádzkovateľa; prírodným kúpaliskom je aj voda určená na kúpanie, ktorá má prevádzkovateľa. Umelým kúpaliskom je krytá stavba alebo nekrytá stavba so súborom zariadení využívaných na kúpanie a s ním súvisiace prevádzkové plochy.*

Ten istý paragraf stanovuje aj povinnosti prevádzkovateľa prírodného kúpaliska (odsek 7) a umelého kúpaliska (odsek 9). Medzi povinnosťami prevádzkovateľa prírodného kúpaliska je (§ 19 ods. 7):

- l) zabezpečiť na prírodnom kúpalisku dostatočný počet plavčikov a miestnosť na poskytovanie prvej pomoci,*
- m) vyvesiť na dostupnom a viditeľnom mieste pokyny na poskytovanie prvej pomoci.*

Ten istý paragraf ukladá povinnosti prevádzkovateľovi umelého kúpaliska (§ 19 ods. 9):

- m) zabezpečiť na umelom kúpalisku miestnosť na poskytovanie prvej pomoci s vybavením podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného podľa § 62 písm. e) a vyvesiť na dostupnom a viditeľnom mieste pokyny na poskytovanie prvej pomoci,*
- n) zabezpečiť stály dohľad dostatočným počtom plavčikov tak, aby na*
 - 1. najviac dva neplavecké bazény dohliadal aspoň jeden plavčík,*
 - 2. plavecký bazén s dĺžkou do 25 metrov dohliadal aspoň jeden plavčík,*
 - 3. plavecký bazén s dĺžkou viac ako 25 metrov dohliadali aspoň dvaja plavčíci,*
 - 4. vodné atrakcie dohliadal aspoň jeden plavčík pri dopade.*

Určité spresnenie prináša [vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku](#). § 4 tejto vyhlášky definuje v odseku 15 náležitosti, ktoré musí obsahovať prevádzkový poriadok prírodného kúpaliska a biokúpaliska:

- l) spôsob zabezpečovania a poskytovania prvej pomoci,*
- m) spôsob zabezpečenia dozoru plavčíkom.*

§ 8 (9) vyhlášky obsahuje podobné náležitosti, týkajúce sa prevádzkového poriadku umelého kúpaliska:

- m) spôsob zabezpečovania a poskytovania prvej pomoci,*

n) spôsob zabezpečenia dozoru plavčíkom.

§ 9 (9) vyhlášky spresňuje podmienky na miestnosť pre poskytovanie prvej pomoci na umelom kúpalisku:

Miestnosť na poskytovanie prvej pomoci má umožňovať prístup s nosidlami a je vybavená umývadlom s výtokom pitnej vody a lekárničkou prvej pomoci.

V prípade umelých kúpalísk teda existuje podrobnejšia právna úprava, týkajúca sa zabezpečenia poskytovania kvalifikovanej prvej pomoci, ako v prípade prírodných kúpalísk.

Vzdelávanie vodných záchranárov (plavčíkov) nie je definované zákonom a je podmienené akreditáciou. Hlavným kritériom pre získanie osvedčenia plavčíka je absolvovanie kurzu plavčíka podľa platných európskych noriem EN 15822-1. Zamestnávateľia a prevádzkovatelia plavčíkov môžu akceptovať osvedčenia vydané v akejkoľvek členskej krajine EÚ organizáciou alebo občianskym združením, ktorá má edukačnú činnosť zapísanú vo svojej činnosti a majú medzinárodný status Doporučene medzinárodne federácie spĺňajúce kritéria a normy EU.²

4. Medzinárodné porovnanie v danej oblasti³

4.1 Bulharsko

Právna úprava VZS

Bulharská republika nemá explicitný zákon o vodnej záchranej službe. V čl. 4, ods. 1, položka 2, písmená „e“ a „f“ zákona o Bulharskom červenom kríži je normatívne zakotvené, že „na dosiahnutie svojich cieľov Bulharský červený kríž pracuje na prevencii a poskytovaní pomoci v prípade nehôd v horách a vodných oblastiach a na odbornej príprave a kvalifikácii personálu pre jeho činnosť a na tento účel vydá príslušné predpisy“.

Zákon o rozvoji pobrežia Čierneho mora stanovuje, že morské pláže, na ktoré nebola udelená ani prenajatá žiadna koncesia, budú vyhlásené Ministerstvom cestovného ruchu za nechránené morské pláže do 31. marca každého roku a ich zoznam bude zverejnený na webovej stránke Ministerstva cestovného ruchu. Príslušný regionálny guvernér môže pre tieto pláže navrhnúť na schválenie ministrom cestovného ruchu schému poskytovania činností

² Vodná záchrana EU. Dostupné na internete: <http://www.vodnazachrana.eu/legislativa.html> [cit. 11.04.2022]

³ Pokiaľ nie je uvedené inak, údaje sú čerpané z požiadavky ECPRD č. 4858 Water Rescue Service. Dostupné na internete (v angličtine): <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about> [cit. 11.04.2022].

Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.

vodnej záchrany počas príslušnej letnej sezóny. Schéma sa predkladá do 30. apríla príslušného roka. Výkon činnosti vodnej záchrany zadáva minister cestovného ruchu a/alebo guvernér kraja prostredníctvom verejného obstarávania.

Na druhej strane má Bulharsko rozsiahle historické skúsenosti v oblasti vodnej záchranej služby a tiež prijalo vyhlášku o činnosti vodnej záchrany a ochrane vodných plôch (prijatá výnosom č. 182 Rady ministrov z 24.07.1996).

Definícia a hlavné princípy VZS

Vyhláška o činnosti vodnej záchrany a ochrane vodných plôch (ďalej len „vyhláška“) upravuje činnosť vodnej záchrany, ako aj požiadavky, ktoré musia vodné plochy spĺňať, aby bola zaistená bezpečnosť ľudí a aby sa zabránilo utopeniu.

Predmetom zaistenia bezpečnosti sú tieto vodné plochy: bazény, otvorené kanály, vodné priekopy, úseky morských pobrežných vôd, rieky, jazerá, priehrady a mikro-priehrady, ktoré sa používajú na kúpanie, plávanie, veslovanie a iné vodné športy, ako aj pri používaní plavidiel a zariadení na zábavné účely.

Majiteľ vodnej plochy zabezpečuje vybavenie záchranných staníc a zdravotnú starostlivosť.

Starostovia obcí, na území ktorých sa nachádzajú chránené vodné plochy, každoročne do 31. marca nariadením určia miesta povolené na kúpanie na základe záverov orgánov štátnej hygienickej kontroly, regionálnych zdravotných stredísk, regionálnych výborov bulharského červeného kríža a územných štruktúr Ministerstva vnútra.

Komisia menovaná starostom obce každoročne do 30. apríla kontroluje pripravenosť vodných plôch a umožňuje ich využitie počas letnej sezóny.

Organizácia činnosti vodnej záchrany a bezpečnosť vodných plôch, ktorú organizovane používajú deti a študenti, sa zabezpečuje za podmienok a na základe príkazu ministra školstva, vedy a technológie a ministra zdravotníctva.

Ochrana vodných plôch môže byť minimálna; priemerná a maximálna. Otvorené kanály, vodné priekopy, jamy a ďalšie vodné plochy naplnené vodou, ktorých hĺbka je väčšia ako 120 cm, podliehajú minimálnym požiadavkám na bezpečnosť (článok 8 vyhlášky). Pobrežné pásy nestráženej mora, rieky, priehrady a ďalšie oblasti, ako aj vodné plochy so zákazom kúpania podliehajú stredným požiadavkám na bezpečnosť (článok 9 vyhlášky). Bazény, pláže a iné vodné plochy alebo ich časti, ktoré slúžia na kúpanie, plávanie a vodné športy, podliehajú maximálnym požiadavkám na bezpečnosť (článok 10 vyhlášky).

V položke 34 dodatočných ustanovení vodného zákona je právna definícia pojmu „vodný útvar“. Je to *„trvalá alebo dočasná koncentrácia vody s príslušnými hranicami, objemom a vodným režimom v zemskej vnútrozemí a v prirodzene alebo umelo vytvorených reliéfoch spolu s krajinou, ktorá k nim patrí.“*

Povinnosť prevádzky VZS pre určité druhy činností na vode

Bazény, pláže a iné vodné plochy alebo ich časti používané na kúpanie, plávanie a vodné športy podliehajú maximálnej bezpečnosti.

Koncesionár alebo nájomca morskej pláže každoročne predkladá na schválenie ministrovi cestovného ruchu do 31. marca program organizácie činností vodnej záchrany na nadchádzajúcu letnú sezónu doplnený schémou pre chránené časti vodnej plochy priľahlé k morskej pláži a rozmiestnenie stanovišť pre záchranárov. V tomto programe určí koncesionár alebo nájomca morskej pláže úseky vodnej plochy priľahlé k pláži, ktoré sú maximálne bezpečné, v závislosti od vhodnosti na kúpanie, plávanie a vodné športy a podľa konkrétnych vlastností a nebezpečenstiev.

Stanovište záchranárov sa musí zriadiť na vodnej ploche s maximálnou bezpečnosťou, v národných rezortoch vo vzdialenosti do 100 m od pobrežia a mimo územia národných rezortov vo vzdialenosti do 150 m od pobrežia; v blízkosti plaveckého bazéna s dĺžkou viac ako 25 m a plochou viac ako 312,5 m² a pri hromadných podujatiach v plávaní a vodných športoch a pri využívaní plavidiel na rekreačné účely.

Na vodných plochách využívaných na kúpanie, plávanie a vodné športy, s výnimkou čiernomorských pláží, sa zriadi stanica záchranej zdravotnej služby - na vodných plochách, ktoré sú strážené jedným až piatimi záchrannými stanovišťami a resuscitačným bodom a na strážených plážach s dĺžkou 1 až 3 km.

Podmienky prevádzkovania VZS

Stanica záchranej zdravotnej služby zamestnáva lekárov a sestry, ktorí majú osvedčenie o úspešnom absolvovaní kurzu intenzívnej medicíny, vydané oddeleniami anesteziológie a resuscitácie na vyšších zdravotníckych školách. Lekári s uznávanou špecializáciou v anesteziológii a resuscitácii pracujú v resuscitačnom bode alebo v resuscitačnom mobilnom tíme.

Na zabezpečenie zdravotníckych tímov a dopravy do zdravotníckych zariadení uzatvoria majitelia vodných plôch zmluvu so zdravotníckymi zariadeniami alebo s príslušným rezortom Ministerstva zdravotníctva.

Zdravotnícky personál je povinný:

1. okamžite poskytnúť prvú lekársku pomoc v prípade úrazov, mimoriadnych udalostí a zranení;
2. skontrolovať dostupnosť a vhodnosť zdravotníckeho zariadenia a liekov; v prípade ich absencie alebo nevhodnosti to okamžite oznámiť vlastníčkovi vodnej plochy;
3. skontrolovať zabezpečenie telefónneho spojenia alebo rádiového spojenia so záchrannými stanicami a s najbližším strediskom záchrannej zdravotnej služby alebo oddeleniami rýchlej a neodkladnej lekárskej pomoci.

Financovanie VZS

Vodná záchranná služba v rámci Bulharského červeného kríža plní humanitárne poslanie ochrany života a zdravia obyvateľstva, na ktoré získava štátnu podporu, upravenú zákonom o červenom kríži (BRCA). (Podľa čl. 6 ods. 1 a 2 zákona o červenom kríži Bulharský červený kríž získava potrebné finančné prostriedky na svoju činnosť z členských príspevkov, dotácií zo štátneho rozpočtu, darov, testamentov, príjmov z nehnuteľností a iných činností v súlade s právnymi predpismi.)

Podľa zákona o rozvoji pobrežia Čierneho mora sa časť výnosov z koncesionárskych poplatkov a prenájmov na morských plážach vynakladá aj na zásobovanie vodou vyhlásených nechránených morských pláží počas letnej sezóny, podľa schémy schválenej ministrom cestovného ruchu, vrátane morských pláží pre prírodnú turistiku.

Právna definícia pozície plavčíka

Podľa požiadaviek vyhlášky môže byť plavčíkom každá osoba, ktorá dosiahla vek 17 rokov a získala príslušnú spôsobilosť po školení a zložení skúšky. Bulharský červený kríž na základe čl. 4, bod 2, písmená „e“ a „f“ zákona o červenom kríži vykonáva školenia a kvalifikačné kurzy pre vodných záchranárov, vydáva doklad o spôsobilosti a vykonáva každoročnú kontrolu schopností vodných záchranárov na činnosti vodnej záchrany.

Každý záchranár pri vstupe do práce a každoročne predkladá vlastníčkovi vodnej plochy lekárske potvrdenie o svojom zdravotnom stave, ktoré vydá zdravotnícke zariadenie v mieste bydliska. Výsledky ročnej kontroly spôsobilosti plavčíka a jeho zdravotného stavu sú zapísané v jeho osobnom kupóne, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou kvalifikačného spisu. U plavčikov, ktorí sú menovaní na dobu neurčitú, sa skríningová skúška koná každoročne do 10. januára a pre sezónne vymenovaných do 30. mája bežného roka.

Plavčíci, ktorí prevádzkujú služobné motorové alebo veslárske plavidlá, musia mať príslušnú kvalifikáciu v súlade s vyhláškou o kvalifikácii osôb riadiacich morské plavidlá v

Bulharskej republike (SG, čísla 83 a 84 z roku 1988; zmenené a doplnené, číslo 57 z roku 1992 a číslo 81 z roku 1993).

Plavčík má nasledujúce povinnosti:

1. počas služby nepretržite monitoruje kúpajúcich sa v oblasti, ktorá mu bola zverená na ochranu, pretože je neustále pripravený podniknúť záchrannú akciu;
2. vykoná záchrannú akciu v prípade nehody vo vode a poskytne prvú pomoc do príchodu lekára;
3. pred nástupom do služby skontroluje vhodnosť záchranných zariadení a stav dna v záchrannej zóne;
4. písomne informuje vlastníka vodnej plochy o zistení nedostatku alebo nespôsobilosti záchranných zariadení;
5. neumožňuje kúpanie osôb za obmedzujúcimi plávajúcimi značkami a kúpanie detí mladších ako 10 rokov bez sprievodu;
6. udržiava osobnú prípravu potrebnú na vykonávanie záchranných operácií.

Plavčík nesmie vykonávať počas služby činnosť, ktorá ho odvádza od pozorovania vodnej plochy alebo od plnenia jeho priamych povinností.

4.2 Česká republika

Právna úprava a fungovanie VZS

Neexistuje špecifická právna úprava VZS. VZS vykonáva príslušná zložka Českého červeného kríža, ktorej hlavnou úlohou je záchrana života a poskytovanie urgentnej rozšírenej prvej pomoci na otvorených vodných plochách a v ich blízkosti. VZS Českého červeného kríža je nezisková organizácia združujúca 34 asociácií. V roku 2005 sa stala súčasťou Integrovaného záchranného systému (zákon č. 239/2000 Sb. o integrovanom záchrannom systéme⁴) na základe zmluvy s Ministerstvom vnútra ČR. Je taktiež registrovaná v Pohotovostnom a núdzovom pláne Integrovaného záchranného systému.

Vodná záchranná služba Českého červeného kríža pôsobí najmä v lokalitách, kde dojazdové časy záchranných služieb sú mnohokrát komplikované ťažkou dostupnosťou po pozemných komunikáciách alebo sú tieto lokality bez rýchleho nasadenia motorového plavidla nedostupné. Dôležitá je aj veľmi dobrá znalosť zabezpečovaných vodných plôch, brehov a okolia, čo je pre rýchly zásah a záchranu života veľmi často kľúčové. VZS Českého červeného kríža poskytuje svoje člny aj ako dopravný prostriedok posádkam Rýchlej lekárskej

⁴ Zákon č. 239/2000 Sb. o o integrovaném záchranném systéme a o změně některých zákonů. Dostupné na internete (v češtině): <https://www.epi.sk/zzcr/2000-239> [cit. 11.04.2022]

pomoci do ťažko dostupných miest a pre následný rýchly transport pacienta k sanitke alebo vrtuľníku Leteckej záchrannej služby.

VZS Českého červeného kríža vykonáva okrem mnohých iných funkcií aj dozor na verejných kúpaliskách, plavárňach a v aquaparkoch.

Financovanie VZS

Výdavky na činnosť VZS Českého červeného kríža sú pokrývané z rozpočtu Ministerstva vnútra ČR v rámci dotačného programu „Rozvoj a modernizácia materiálnej a technickej základne Vodnej záchrannej služby Českého červeného kríža“. Prostriedky sú určené na prevádzku VZS na štátnych kúpaliskách, nie na súkromných.

Právna definícia pozície plavčíka

Profesionálni plavčíci pôsobia na kúpaliskách a v aquaparkoch. Podmienkou na vykonávanie tejto profesie je absolvovanie kurzu „Plavecký záchranár na kúpaliskách“. Kurzy organizuje VZS Českého červeného kríža a podmienkou na ich zvládnutie je preukázanie plaveckých schopností a vek nad 16 rokov. Účastníci ďalej získajú vedomosti a zručnosti v oblasti prvej pomoci, záchranných postupov, núdzovej opatery, záchrannárskej koordinácie a povinností plavčíka. Po úspešnom absolvovaní kurzu získa jeho účastník licenciu od Medzinárodnej federácie záchrannárskych škôl (RSI) pre plavčikov, ktorá im umožňuje vykonávať túto profesiu doma aj v zahraničí.

4.3 Maďarsko

Právna úprava VZS

V Maďarsku neexistuje špecifická právna úprava VZS, ale táto oblasť je upravená viacerými zákonmi a vyhláškami.

Zákon č. 154/1997 o zdraví definuje záchranárstvo ako núdzovú službu pre tých ľudí, ktorí vyžadujú okamžitú zdravotnú pomoc. Záchranu môže vykonávať iba organizácia, ktorá je na to oprávnená a medzi nimi je uvedená aj vodná záchranná služba.

V Maďarsku existuje iba jedna vodná záchranná organizácia - **Vodné záchranné služby Maďarska a brigáda dobrovoľných hasičov**. Služi na viac ako 50 plážach v okolí jazera Balaton a je prítomná na viac ako 80 miestach v krajine.

Povinnosť prevádzky VZS

Podľa nariadenia vlády 78/2008 (IV. 3.) o kvalitatívnych požiadavkách na prírodné vody na kúpanie a o určení a prevádzke prírodných kúpalísk sú pravidlá prevádzky prírodných kúpalísk nasledovné:

- v kúpacej sezóne je prevádzkovateľ kúpaliska povinný počas otváracích hodín zaistiť službukonajúcu vodnú záchrannú službu. To platí, ak je na kúpalisku povolené, aby malo naraz 500 alebo viac hostí;
- v kúpacej sezóne s priemerným počtom návštev 1000 a viac za deň je prevádzkovateľ kúpaliska povinný zriadiť stanicu prvej pomoci a počas otváracích hodín mať v prevádzke aspoň jedného kvalifikovaného záchranára.

Podľa vyhlášky 37/1996 (X.18.) Ministerstva národného hospodárstva o požiadavkách v oblasti verejného zdravia na zriaďovanie a prevádzku verejných kúpalísk je povinné mať vždy počas otváracích hodín v službe vedúceho kúpaliska pre každé kúpalisko.

Podľa vyhlášky 24/2007 (VII.3.) Ministerstva životného prostredia a vody o pravidlách bezpečnosti vody na pobrežných plážach je záchranár povinný zdržiavať sa so svojim plavidlom v časti hlbokej vody a musí zaistiť, aby sa kúpajúci zdržiavali vo vyhradenom priestore pre kúpanie (kúpajúci nesmú opustiť určený priestor smerom k otvorenej vode).

Povinnosť prevádzky VZS pre určité druhy činností na vode

Podľa vyhlášky 46 z roku 2001 (XII. 27.) Ministerstva vnútra sa môžu vodné bicykle (šlapacie) alebo nafukovacie člny používať iba vo vyhradených priestoroch na kúpanie pod kontrolou vodnej záchranej služby.

Podľa vyhlášky 57 z roku 2011 (XI. 22.) Ministerstva národného rozvoja sa vodné lyžovanie môže prevádzkovať iba počas dňa a za dobrej viditeľnosti výlučne na určených kúpaliskách povolených príslušným orgánom. Za záchranu zodpovedá vodič eskortného člna. Vodný lyžiar je povinný používať záchrannú vestu.

Podmienky fungovania VZS

Podľa vyhlášky 5 z roku 2006 (II. 7.) Ministerstva zdravotníctva:

Podmienky pre základne vodnej záchrany

- Umiestnenie základne VZS musí byť v dobrom dosahu z vody aj pevniny.
- Posádka musí byť v pohotovosti a musí prísť bez meškania.
- Základňa VZS musí byť integrovaná do systému Národnej záchranej služby a je vybavená vhodnými komunikačnými zariadeniami.

- Základňa neslúži na priamu lekársku pomoc.

Personálne podmienky

- Každý vodič plavidla musí absolvovať špeciálny výcvik v plávaní a záchrane, po ktorom nasleduje skúška s názvom EMESE (prvá pomoc, záchranná služba a núdzový zásah). Skúška sa musí obnovovať každý rok. (Výnos 5 z roku 2006 (II. 7.))
- Vodné záchranné služby Maďarska a brigáda dobrovoľných hasičov organizujú vlastné kurzy (napr. vodný záchranár, veliteľ bazéna), v ktorých poskytujú žiadateľom nadštandardný výcvik.

Financovanie VZS

Vodné záchranné služby Maďarska a brigáda dobrovoľných hasičov sú riadené ročným rozpočtom. Zdroje financovania sú:

- prístupový poplatok (30 000 HUF)
- ročný členský poplatok (20 000 HUF/rok)
- podpory
- príspevky z verejnoprospešných aktivít
- príspevky z akcií alebo kurzov
- príspevky z podnikateľských a investičných aktivít.

Združenie nezávisle hospodári so svojimi príjmami a majetkom. V roku 2019 dostali 20 miliónov HUF z centrálného rozpočtu.

Právna definícia pozície plavčíka

Neexistuje právna úprava pozície plavčíka.

4.4 Nemecko

Právna úprava VZS

Zo 16 spolkových krajín má špeciálny zákon o vodnej záchrannej službe iba Šlezvicko-Holštajnsko. Zákon bol prijatý v roku 2020 a je to prvý zákon so špecifickými predpismi pre bezpečnosť kúpania a vodnú záchrannú službu v Nemecku. V ostatných spolkových krajinách sú vodné záchranné služby regulované zákonmi o všeobecnej záchrannej službe.

Definícia VZS

V **Šlezvicku Holštajnsku** platí zákon na zaistenie verejnej bezpečnosti pri kúpaní a vodnej záchrane⁵, ktorý reguluje bezpečnosť podmienok pre kúpacie oblasti (§§ 1-4 zákona) a vodné záchranné služby (§ 5 zákona). Zákon neposkytuje podrobnú definíciu vodných záchranných služieb. § 5 ods. 1 definuje „vodnú záchrana“ ako „*pomoc vodných záchranných jednotiek v prípade nehôd na a v povrchových vodách*“. § 5 zákona upravuje vzťah vodných záchranných služieb s inými záchrannými službami s možnosťou previesť vodnú záchrannú službu na súkromné inštitúcie.

Berlín

V Berlíne je vodná záchrana upravená podľa § 6 ods. 1 zákona o záchrannej službe. Avšak zákon neustanovuje žiadne konkrétne predpisy týkajúce sa iba vodných záchranných služieb. Organizáciu a výkon vodnej záchrannej služby upravuje dohoda medzi berlínskym senátom (vláda Berlína) a poskytovateľmi záchranných služieb.⁶

Podmienky, za ktorých je povinnosť prevádzkovať VZS

Ako bolo už spomenuté, okrem Šlezvicka-Holštajnska neexistuje žiadna špecifická právna úprava vodnej záchrany služby a bezpečnosti kúpania. Namiesto toho existuje všeobecná zákonná povinnosť zachovávať bezpečnosť, ktorá vyplýva z § 823 nemeckého občianskeho zákonníka (BGB)⁷, ktorým sa upravuje náhrada škody (deliktuálne právo).

Na konkretizáciu tejto povinnosti súdy často používajú usmernenie DGföB R 94.05 (Povinnosť zachovávať bezpečnosť a dohľad na verejných kúpaliskách) Nemeckej spoločnosti pre oblasť kúpania. Napriek tomu, že toto usmernenie nie je právne záväzné, pri dodržaní týchto pokynov existuje predpoklad, že prevádzkovateľ kúpaliska zachoval bezpečnosť podľa § 823 BGB.

Súdy vyžadujú prítomnosť vodnej záchrannej služby pre kúpaliská s infraštruktúrou, ako sú kúpacie móla, ostrovy, šmýkačky a oblasti na opaľovanie.

⁵ Zákon na zaistenie verejnej bezpečnosti pri kúpaní a vodnej záchrane. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=BadeSichG+SH&psml=bsshoprod.psml&max=true> [cit. 11.04.2022]

⁶ Dohoda medzi senátnym ministerstvom vnútra a športu a pracovnou skupinou pre vodnú záchrannú službu Berlín o organizácii a vykonávaní vodnej záchrannej služby v súlade s § 6 ods. 1 zákona o záchranných službách z 8. júla 1993 (GVBl. S. 313) v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.berlin.de/sen/inneres/sicherheit/rettungsdienst/rechtsgrundlagen/vereinbarung_wasserrettung.pdf [cit. 11.04.2022]

⁷ Občiansky zákonník BGB. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p3489 [cit. 11.04.2022]

Zákon na zaistenie verejnej bezpečnosti pri kúpaní a vodnej záchrane Šlezvicka-Holštajnska

Zákon na zaistenie verejnej bezpečnosti pri kúpaní a vodnej záchrane 2020 (BadeSichG SH) ukladá prevádzkovateľom kúpalísk zabezpečiť primerané bezpečnostné a záchranné opatrenia (§ 1 ods. 1 BadeSichG SH).

Bezpečnostné opatrenia sú nevyhnutné pre každú osobu, ktorá zabezpečuje prevádzku kúpaliska (§ 1 ods. 1 BadeSichG SH), alebo prevádzkuje zariadenie v blízkosti kúpaliska, ktoré používajú väčšinou návštevníci kúpaliska, ako sú kempingy alebo plážové bary (§ 2 BadeSichG SH).

Dohľad je potrebný v areáli, ak (§ 1 ods. 2)

- do areálu na kúpanie sa platí vstupné, alebo
- existujú nebezpečenstvá, ktoré sú pre návštevníkov nepredvídateľné alebo netypické, alebo
- je tam intenzívne kúpanie.

Ak prevádzkovateľ neposkytuje žiadne dozorné/záchranné služby, musí to uviesť (§ 1 ods. 2 BadeSichG SH).

Podrobné predpisy o dohľade môže vláda Šlezvicka-Holštajnska vydať vo forme nariadení (sekundárna legislatíva) (§ 4 BadeSichG SH).

Vyhláška o bezpečnostných opatreniach na kúpaliskách Durínsko

V Durínsku existuje vyhláška (sekundárny právny predpis), ktorá upravuje bezpečnostné opatrenia pre verejné kúpaliská⁸. Požiadavky sú podobné ako v Šlezvicku-Holštajnsku.

Definícia vody na kúpanie

Vlády spolkových krajín vydali nariadenia na implementáciu smernice EÚ 2006/7/ES týkajúcej sa riadenia kvality vody na kúpanie. Napríklad vyhláška v Šlezvicku-Holštajnsku definuje vodu na kúpanie ako „každú časť pobrežnej alebo povrchovej vody, v ktorej sa očakáva veľký počet kúpajúcich sa a pre ktorú nebol vydaný trvalý zákaz kúpania“ (§ 1 ods. 3 BadegewVO)⁹.

⁸ Vyhláška regulačného orgánu o bezpečnostných opatreniach v kúpacích zariadeniach v štáte Durínsko. Dostupné na internete (v nemčine): https://beck-online.beck.de/Print/CurrentDoc?vpath=bibdata/komm_pdk/pdk-th-k30th_5/ges/thvwv163330/cont/pdk-th-k30th.thvwv163330.htm&printdialogmode=CurrentDoc&hlword= [cit. 11.04.2022]

⁹ Štátne nariadenie o kvalite a manažmente vôd určených na kúpanie (vyhláška o vode na kúpanie - BadegewVO) z 10. septembra 2018. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze->

Povinnosť prevádzky VZS pre určité druhy činností na vode

Neexistuje zo zákona špecifická povinnosť prevádzkovať VZS pre určité aktivity na kúpaliskách, alebo určité vodné športy. Prevádzkovatelia vodných športov musia dodržiavať zákonnú povinnosť zabezpečiť bezpečnú prevádzku, vyplývajúcu z konkrétnych podmienok.

Financovanie VZS

Spolkové krajiny a miestne komunity sú vo všeobecnosti zodpovedné za financovanie záchranej služby. Náklady však zvyčajne prenášajú na sociálne a zdravotné poisťovne. Väčšinu nákladov preto znášajú poisťovatelia. Poisťovne a záchranné služby si dohodnú poplatky za svoje služby (§ 21 zákona o záchranej službe Berlín; čl. 36 zákona o záchranej službe Bavarsko).

Spolková krajina poskytuje finančné prostriedky na potrebné vybavenie, ako sú záchranné člny (článok 33 zákon o záchranej službe Bavarsko).

Právna definícia pozície plavčíka

Obsluha bazéna

Dohľad nad kúpaním môže vykonávať „Meister fuer Baederbetriebe“ alebo „Fachangestellter fuer Baederbetriebe“ (preklad do slovenčiny: obsluha bazéna).

Titul „Fachangestellter“ je možné získať po trojročnom výcviku a absolvovaní praktickej a písomnej skúšky. Podrobnosti o výcviku sú upravené federálnou vyhláškou.¹⁰ Kvalifikácia vyžaduje výcvik v oblasti záchránárstva, plávania a prvej pomoci.

Po tomto výcviku môže osoba absolvovať pokročilý výcvik (približne 15 týždňov) so skúškou z plaveckého záchránárstva (§ 6 BaederMeistPrV).¹¹

V plaveckých oblastiach s nízkym rizikom môžu dohľad vykonávať aj asistenti, ktorí musia mať strieborný nemecký odznak plaveckého záchránára¹² alebo vyšší, musia byť

[rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=BadGewQualV+SH&psml=bsshoprod.psml&max=true&ajz=true](https://www.rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=BadGewQualV+SH&psml=bsshoprod.psml&max=true&ajz=true) [cit. 11.04.2022]

¹⁰ Vyhláška o odbornom výcviku na „Fachangestellten für Bäderbetriebe“. Dostupné na internete (v nemčine): http://www.gesetze-im-internet.de/b_derfangausbv/BfNR074000997.html [cit. 11.04.2022]

¹¹ Vyhláška o skúške pre kvalifikáciu certifikovaného „Meister für Bäderbetriebe“. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.gesetze-im-internet.de/b_dermeisterprv/ [cit. 11.04.2022]

¹² Strieborný odznak záchranného plavca:

- 200 metrov pláva za menej ako 15 minút
- 1x potápanie do hĺbky 2 metrov a vytiahnutie prsteňa
- ovládanie plaveckých pravidiel

vyškolení v poskytovaní prvej pomoci a musia dostať primerané poučenie (§ 2 vyhlášky o bezpečnostných opatreniach v kúpacích zariadeniach Durínsko¹³).

Asistent plavčíka, plavčík

Nemecký červený kríž, Samaritánska nadácia pracovníkov Nemecko a Nemecká záchranná asociácia (DLRG) udeľujú odznaky pre plaveckých záchranárov na základe spoločného usmernenia. Existujú tri odznaky: bronzový, strieborný a zlatý. Na získanie odznaku musí plavec absolvovať písomnú aj praktickú skúšku. Testy pozostávajú z o. i. preverenia plaveckých schopností a základných lekárskejších schopností (prvá pomoc a CPR). Na získanie titulu plaveckého záchranára musí mať osoba strieborný odznak.

4.5 Rakúsko

Právna úprava VZS

Legislatíva v oblasti záchranných služieb je v kompetencii jednotlivých spolkových krajín. Ako príklad uvádzame právnu úpravu VZS v spolkovej krajine Horné Rakúsko.

Záchrannú službu v Hornom Rakúsku upravuje zákon o záchrannej službe z roku 1988 (*Oö. Rettungsgesetz 1988*).

Definícia, úlohy VZS

Zákon neobsahuje špecifickú definíciu VZS. VZS definuje § 1 ods. 3 ako súčasť miestnej pohotovostnej a záchrannej služby. Úlohou pohotovostnej a záchrannej služby je záchrana osôb v prípade významného nebezpečenstva, ktoré priamo ohrozuje ich život alebo zdravie v prírodnom jaskynnom prostredí, horskom prostredí, alebo vodnom prostredí. Toto zahŕňa poskytnutie prvej pomoci priamo na mieste, ako aj plnenie ďalších úloh, vyplývajúcich z daných okolností každého jednotlivého prípadu.

Podmienky, za ktorých je povinnosť prevádzkovať VZS

VZS je povinné poskytovať osobám, ktoré sa ocitnú vo vode v stave vážneho nebezpečenstva, ohrozujúceho priamo ich život, alebo zdravie. Zákon nedefinuje oblasti, alebo

-
- jeden skok z odrazového mostíka s výškou 1 meter.

¹³ Vyhláška regulačného orgánu o bezpečnostných opatreniach v kúpacích zariadeniach v štáte Durínsko.

Dostupné na internete (v nemčine): https://beck-online.beck.de/Print/CurrentDoc?vpath=bibdata/komm_pdk/pdk-th-k30th_5/ges/thvwv163330/cont/pdk-th-k30th.thvwv163330.htm&printdialogmode=CurrentDoc&hlword [cit. 11.04.2022]

miesta, kde je povinné prevádzkovať VZS. Takisto v zákone nie je zakotvená povinnosť prevádzkovať VZS pri určitých druhoch organizovaných vodných športov.

Podmienky prevádzkovania VZS

V Rakúsku zabezpečujú fungovanie vodnej záchranej služby neziskové združenia, predovšetkým Rakúska vodná záchranná služba (Österreichische Wasserrettung „ÖWR“), ktorá je humanitárnou organizáciou pôsobiace vo vodnej záchrane. ÖWR je nezisková, nezávislá organizácia, ktorá pracuje v zásade na dobrovoľnej báze s dobrovoľníkmi. Ide o združenie, ktorého činnosť pokrýva celé federatívne územie Rakúskej republiky. Úlohou ÖWR je výlučne a priamo vytváranie a propagácia všetkých opatrení a zariadení, ktoré slúžia na predchádzanie a zabránenie utopeniu, najmä výučba a výcvik v plávaní, záchrane, potápaní, záchrannom potápaní, riadení veslovacích a motorových člnov, ako aj zriadenie a zavedenie služby vodnej záchranej služby a pomoci pri katastrofách.

Financovanie VZS

Keďže Rakúska vodná záchranná služba (Österreichische Wasserrettung „ÖWR“) je neziskovým združením, je financovaná z členských príspevkov, darov a sponzorských darov.

Právna úprava pozície plavčíka

V Rakúsku neexistuje žiadna právna definícia pozície plavčíka. Od roku 2018 má Rakúsko právne nezáväznú normu - ÖNORM S 1150. Upravuje školenie personálu bazéna, ale nevyjadruje sa k požiadavkám na dozor bazénu (kúpaliska). Požiadavka na dozor pri kúpaní, ako aj otázka, či musí byť personál bazéna vyškolený podľa ÖNORM S 1150, nie je v Hornom Rakúsku výslovne upravená zákonom. Je však možné, že oznámenie o prevádzkovaní zariadenia obsahuje zodpovedajúci predpis.

Zamestnávateľia (ako napríklad obce) môžu okrem toho stanoviť požiadavky na určité pozície. Spravidla sú spojené s absolvovaním príslušných skúšok. V tejto súvislosti je možné odkázať na odznaky, ktoré udeľuje „ARGE Österreichisches Wasserrettungswesen“ (www.schwimmabzeichen.at) a ktoré sú podrobne upravené vo vyhláske spolkového kancelára (číslo 704,730/0004-VI/4/2005).

4.6 Švajčiarsko

Právna úprava VZS

Na federálnej úrovni neexistuje špecifická právna úprava VZS. Na úrovni kantónov však môže existovať takáto právna úprava. Napr. na úrovni kantónu Bern je to zákon o lodnej doprave a zdaňovaní lodnej dopravy z 19.2.1990¹⁴ a nariadenie o námornej záchrannéj službe z 1.7.2020¹⁵. Na úrovni kantónu Neuchâtel je to zákon, ktorým sa zavádzajú federálne právne predpisy o vnútrozemskej plavbe¹⁶.

Kantonálne predpisy sú veľmi odlišné. Nie všetky kantóny majú také explicitné právne predpisy ohľadom VZS ako kantón Bern. Najmä pokiaľ ide o záchranu z tečúcich vôd a menších jazier, kde nie je navigácia.

Výkon VZS na jazerách (s navigáciou) a na riekach (bez navigácie) sa výrazne líši. Hoci je právny stav v oboch oblastiach rovnaký, záchrana na jazerách a riekach vo Švajčiarsku má veľmi odlišnú úroveň vyspelosti. Záchrana na jazerách (a riekach) s navigáciou je spravidla veľmi dobre zorganizovaná a implementovaná. V iných vodných útvaroch bez navigácie je možné vodnú záchranu ešte zlepšiť.¹⁷

Definícia, princípy VZS

Príklad kantónu Bern

Hlavné princípy:

- kantonálna polícia je zodpovedná za verejnú bezpečnosť, pokoj a poriadok na vodných cestách;
- kantonálna polícia spolupracuje so súkromnými vodnými záchrannými službami pri plnení svojej záchrannéj misie;
- za týmto účelom uzatvorí servisné zmluvy;
- kantonálna polícia definuje požiadavky na personál, školenia a vybavenie;
- kantonálna polícia kompenzuje súkromným vodným záchranným službám služby, ktoré poskytujú v mene kantónu, vo forme ročného poplatku;
- kantonálna polícia dohliada na plnenie delegovaných úloh.

¹⁴ 767.1 - Gesetz über die Schifffahrt und die Besteuerung der Schiffe (Schifffahrtsgesetz) vom 19.02.1990 (Stand 01.04.2021). Dostupné na internete (v nemčine):

https://www.belex.sites.be.ch/frontend/versions/2237/download_pdf_file [cit. 11.04.2022]

¹⁵ 767.32 - Seerettungsdienstverordnung (SRDV) vom 01.07.2020 (Stand 01.01.2021). Dostupné na internete (v nemčine): https://www.belex.sites.be.ch/frontend/versions/1938/download_pdf_file [cit. 11.04.2022]

¹⁶ 766.10. - Loi d'introduction de la législation fédérale en matière de navigation intérieure (LI-LNI) Etat au 1er janvier 2011. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.lexfind.ch/fe/fr/tol/11093/versions/58683/fr> [cit. 11.04.2022]

¹⁷ Odpoveď na požiadavku ECPRD č. 4858 Water Rescue Service. Uzavretá databáza.

Príklad kantónu Neuchâtel

Zákon, ktorým sa zavádzajú federálne právne predpisy o vnútrozemskej plavbe v článku 4 uvádza „Príslušný útvar vymenovaný Štátnou radou [...] zabezpečuje a koordinuje bezpečnostnú a záchrannú službu. Za týmto účelom môže po ich dohode spolupracovať s obcami a záchrannými spoločnosťami.“

Záchranu na jazere Neuchâtel vykonávajú:

- Hasičský a záchranný zbor mesta Neuchâtel – SIS, ktorý má divíziu pre VZS
- Záchranná spoločnosť Bas-Lac – SSBL.

Príkladom organizácie, ktorá sa špecializuje na VZS na riekach vo Švajčiarsku je **SLRG Sektion Mittelrheintal im St. Galler Rheintal**¹⁸. Služba sa aktivuje prostredníctvom kantónálnych núdzových telefonických liniek.

Podmienky, za ktorých je povinnosť prevádzkovať VZS

Keďže túto oblasť si upravujú jednotlivé kantóny (prípadne obce), nedá sa komplexne zhodnotiť situácia v tejto oblasti za celé Švajčiarsko.

V niektorých prípadoch sa do akcií vodnej záchrany zapájajú aj miestne hasičské zbory povolané v zmysle „všeobecnej záchranej misie“. Podľa oblasti pôsobenia - napr. nehody počas canyoningu - môže byť zmobilizovaný aj Alpine Rettung Schweiz¹⁹.

V prípade potreby vodné záchranné akcie (a najmä pátranie po nezvestných osobách) zo vzduchu podporujú:

- Švajčiarska záchranná služba (REGA)
- Alpská vzdušná ambulancia (AAA)
- Air Zermatt/Ladovce
- Vrtuľníky väčších kantónálnych policajných jednotiek.

Financovanie VZS

Organizácie, vykonávajúce VZS sú často neziskové združenia. Ich členovia pracujú na báze dobrovoľnosti. Napriek tomu, že v závislosti od regiónu dostávajú určité kantónálne a komunálne dotácie, väčšinu svojich finančných zdrojov získavajú z členských príspevkov, darov a výnosov z akcií (festivaly, večere za finančný príspevok atď.).

¹⁸ SLRG Sektion Mittelrheintal im St. Galler Rheintal. Dostupné na internete (v nemčine):

<https://www.slr.ch/ost/sektionen/mittelrheintal/einsatz/einsatzzug.html> [cit. 11.04.2022]

¹⁹ Alpine Rettung Schweiz. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.alpinerrettung.ch/> [cit. 11.04.2022]

Právna úprava pozície plavčíka

Na federálnej úrovni neexistuje takáto definícia, avšak na úrovni kantónov, prípadne obcí môžu byť rozličné pravidlá.

Švajčiarska asociácia záchrany života SLRG ²⁰ (nezisková asociácia/strešná organizácia a súčasť Švajčiarskeho červeného kríža) zodpovedná za:

- počítačové a ďalšie školenia plavčikov,
- prevenciu nehôd,
- koncepciu, organizáciu a implementáciu bezpečnostnej služby pri veľkých udalostiach,
- vodnú záchrana na riekach a jazerách v úzkej spolupráci so záchrannou službou, políciou, hasičským zborom a armádou,
- opakovacie kurzy pre ľudí s požadovanou kvalifikáciou (plavčíci).

Osoby poverené vodnou záchranou sú týmto združením vyškolené ako plavčíci.

Toto školenie je často povinné pre učiteľov telesnej výchovy, vedúcich mládežníckych skupín, trénerov, policajtov a učiteľov, ktorí pracujú s účastníkmi kurzov na vode a vo vode.

Dohľad nad verejnými kúpaliskami je úlohou miestnych plavčikov. Každý plavčík by mal mať certifikát od SLRG. Tieto požiadavky sú často regulované na kantónálnej alebo komunálnej úrovni.

Okrem školenia SLRG ponúkajú asociácie prevádzkovateľov kúpalísk ďalšie školenia/vzdelávanie pre profesionálnych zamestnancov kúpalísk.

²⁰ Schweizerische Lebensrettungs-Gesellschaft SLRG. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.slr.ch/de/organisation/organisation-eng.html> [cit. 11.04.2022]

5. Záver

Väčšina nami sledovaných štátov nemá prijatý špecifický zákon, upravujúci VZS. VZS je väčšinou upravená v rámci legislatívy o záchranej službe, ako jedna z jej zložiek. V prípade federatívnych štátov je legislatíva ohľadom VZS v kompetencii jednotlivých spolkových krajín (Nemecko, Rakúsko), respektíve kantónov (Švajčiarsko). Maďarská VZS je upravená viacerými zákonmi a vyhláškami.

Zo sledovaných štátov má jedine Bulharsko špecifickú vyhlášku, upravujúcu VZS a z nemeckých spolkových krajín, je to iba Šlezvicko-Holštajnsko.

S tým súvisí aj vymedzenie vodných plôch (oblastí) s povinnosťou zabezpečiť bezpečnosť zo zákona. Takéto zákonné vymedzenie sme zaevidovali (z nami sledovaných štátov) v prípade štátov (spolkových krajín), ktoré majú špecifickú právnu úpravu VZS, t. j. Bulharsko a Šlezvicko-Holštajnsko. V prípade Bulharska sú definované tri stupne zabezpečenia bezpečnosti. Pre oblasti s maximálnou bezpečnosťou existuje aj podrobnejšia úprava, týkajúca sa stanovíšť VZS.

Jedinou výnimkou je Maďarsko, ktoré síce nemá špecializovanú právnu normu, upravujúcu VZS, ale napriek tomu viaceré vyhlášky definujú, na ktorých kúpaliskách je povinnosť prevádzkovať VZS a dokonca aj pri ktorých typoch vodných športov existuje takáto povinnosť (najmä vodné bicykle). Taktiež sú do určitej miery upravené technické a personálne podmienky pre fungovanie VZS.

Subjektom, ktorý je povinný zabezpečiť VZS na predpísaných vodných plochách je majiteľ vodnej plochy (Bulharsko), respektíve prevádzkovateľ kúpaliska (Šlezvicko-Holštajnsko).

V mnohých štátoch funguje VZS ako nezisková organizácia, ktorá organizuje aj výcvik plaveckých záchranárov, resp. plavčikov. Niektoré štáty uviedli, že VZS je zložkou Červeného kríža (Bulharsko, Česká republika). V prípade neziskových organizácií sú financované najmä z členských príspevkov, darov a sponzorských darov, ale väčšinou dostávajú aj nejaké príspevky od štátu (respektíve spolkovej krajiny alebo obce): Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Švajčiarsko, Maďarsko. V prípade Českej republiky je VZS ako zložka Českého červeného kríža financovaná z rozpočtových prostriedkov Ministerstva vnútra ČR v rámci dotačného programu „Rozvoj a modernizácia materiálnej a technickej základne Vodnej záchranej služby Českého červeného kríža“.

Právne zakotvenie pozície plavčíka sme z nami sledovaných štátov zaznamenali v Bulharsku a Nemecku. Vo všetkých sledovaných štátoch je však potrebné pre vykonávanie tejto profesie absolvovanie kurzu (výcviku), ktorého hlavnými súčasťami sú plávanie, prvá

pomoc a plavecké záchranárstvo. Tento výcvik je zvyčajne ukončený skúškou a spravidla má určitú obmedzenú trvácnosť, pričom sa dá obnoviť. V niektorých štátoch je definovaný aj minimálny vek na výkon tejto funkcie a v prípade Bulharska aj zdravotný stav.

6. Použité zdroje

1. Požiadavka ECPRD č. 4858 Water Rescue Service. Dostupné na internete (v angličtine): <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about> [cit. 11.04.2022]. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.
2. Vodná záchrana EU. Dostupné na internete: <http://www.vodnazachrana.eu/legislativa.html> [cit. 11.04.2022].
3. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovanom záchrannom systéme a o zmene niektorých zákonov. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.epi.sk/zzcr/2000-239> [cit. 11.04.2022].
4. Zákon na zaistenie verejnej bezpečnosti pri kúpaní a vodnej záchrane. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=BadeSichG+SH&psml=bsshoprod.psml&max=true> [cit. 11.04.2022].
5. Dohoda medzi senátnym ministerstvom vnútra a športu a pracovnou skupinou pre vodnú záchrannú službu Berlín o organizácii a vykonávaní vodnej záchranej služby v súlade s § 6 ods. 1 zákona o záchranných službách z 8. júla 1993 (GVBl. S. 313) v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.berlin.de/sen/inneres/sicherheit/rettungsdienst/rechtsgrundlagen/vereinbarung_wasserrettung.pdf [cit. 11.04.2022].
6. Občiansky zákonník BGB. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p3489 [cit. 11.04.2022].
7. Vyhláška regulačného orgánu o bezpečnostných opatreniach v kúpacích zariadeniach v štáte Durínsko. Dostupné na internete (v nemčine): https://beck-online.beck.de/Print/CurrentDoc?vpath=bibdata/komm_pdk/pdk-th-k30th_5/ges/thvwv163330/cont/pdk-th-k30th.thvwv163330.htm&printdialogmode=CurrentDoc&hlword= [cit. 11.04.2022].
8. Štátne nariadenie o kvalite a manažmente vôd určených na kúpanie (Vyhláška o vode na kúpanie - BadegewVO) z 10. septembra 2018. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=BadGewQualV+SH&psml=bsshoprod.psml&max=true&aiz=true> [cit. 11.04.2022].
9. Vyhláška o odbornom výcviku na „Fachangestellten für Bäderbetriebe“. Dostupné na internete (v nemčine): http://www.gesetze-im-internet.de/b_derfangausbv/BJNR074000997.html [cit. 11.04.2022].
10. Vyhláška o skúške pre kvalifikáciu certifikovaného „Meister für Bäderbetriebe“. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.gesetze-im-internet.de/b_dermeistpriv/ [cit. 11.04.2022].
11. Vyhláška regulačného orgánu o bezpečnostných opatreniach na kúpaliskách v štáte Durínsko. Dostupné na internete (v nemčine): <https://beck->

- online.beck.de/Print/CurrentDoc?vpath=bibdata/komm_pdk/pdk-th-k30th_5/ges/thvwv163330/cont/pdk-th-k30th.thvwv163330.htm&printdialogmode=CurrentDoc&hlword [cit. 11.04.2022].
12. 767.1 - Gesetz über die Schifffahrt und die Besteuerung der Schiffe (Schifffahrtsgesetz) vom 19.02.1990 (Stand 01.04.2021). Dostupné na internete (v nemčine): https://www.belex.sites.be.ch/frontend/versions/2237/download_pdf_file [cit. 11.04.2022].
 13. 767.32 - Seerettungsdienstverordnung (SRDV) vom 01.07.2020 (Stand 01.01.2021). Dostupné na internete (v nemčine): https://www.belex.sites.be.ch/frontend/versions/1938/download_pdf_file [cit. 11.04.2022].
 14. 766.10. - Loi d'introduction de la législation fédérale en matière de navigation intérieure (LI-LNI) Etat au 1er janvier 2011. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.lexfind.ch/fe/fr/tol/11093/versions/58683/fr>: [cit. 11.04.2022].
 15. SLRG Sektion Mittelrheintal im St. Galler Rheintal. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.slr.ch/ost/sektionen/mittelrheintal/einsatz/einsatzzug.html> [cit. 11.04.2022].
 16. Alpine Rettung Schweiz. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.alpinerettung.ch/> [cit. 11.04.2022].
 17. Schweizerische Lebensrettungs-Gesellschaft SLRG. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.slr.ch/de/organisation/organisation-eng.html> [cit. 11.04.2022].